

Yttrande

2021-03-22

Miljödepartementet
103 33 Stockholm
m.remissvar@regeringskansliet.se
Regeringskansliets dnr: M2020/01705

Handläggare:
Anna Volckerts

Dnr: 2020-03164

Yttrande avseende Naturvårdsverkets översyn av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter (ärendenr NV-02142-20)

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas, har granskat innehållet i rubricerat ärende.

Formas ställer sig generellt positiv till översynen av miljöledningsförordningen, exempelvis att den renodlas och får stärkt fokus på direkt miljöpåverkan, att krav på miljöhänsyn i hela inköpsprocessen framhävs, liksom att frågorna för miljöledningsrapporteringen utgår från författningstexten och att Naturvårdsverket istället hanterar detta genom föreskriftsrätt. Vi är också positiva till förenkling genom fler fördefinierade svarsalternativ och färre fritextsvar.

Vi välkomnar ansatsen att i högre grad integrera miljöledningsarbetet i ordinarie verksamhetsstyrning, men ser behov av tydliggörande rörande detta och vissa andra delar av översynen.

Formas ställningstagande

Formas tillstyrker översynen med följande synpunkter:

- Översynens avsnitt: 4.2.3 Fokus på direkt miljöpåverkan

Vi ser positivt på ansatsen, men vill framhålla vikten av att indirekt miljöpåverkan verkligen följs upp och regleras på andra sätt av de kompletterande regelverk som anges i översynen. Vi ser också behov av att tydliggöra i vägledning vad indirekt miljöpåverkan innebär, hur den ska hanteras i miljöledningsarbetet och huruvida den fortfarande ska kartläggas i exempelvis myndigheternas miljöutredningar.

- Miljöpåverkan från inköp och upphandling

Formas ser även ett behov av förtydligande av hur miljöpåverkan från inköp och upphandling ska klassificeras. Enligt översynen är området viktigt och ska hanteras i en egen kategori i rapporteringen och därmed varken ses som direkt eller indirekt miljöpåverkan.

- Översynens avsnitt 4.2.4 Nya definitioner och begrepp

Direkt miljöpåverkan – Formas anser att definitionen av direkt miljöpåverkan kan behöva förtydligas ytterligare, exempelvis genom ett tillägg, *som myndigheten har direkt rådgivet över (s.65)*.

Livscykelperspektiv – En tydlig och entydig definition av begreppet bör användas. I vissa textavsnitt anges starten från utvinning av råvaror och på andra ställen är det inköpet av en vara eller tjänst som är startpunkten.

Begreppet ”miljoregler” förekommer på flera ställen i översynen. Vi anser att begreppet bör undvikas och att det istället tydliggörs om miljökrav enligt lag och förordning eller myndigheters egna mål och policys avses.

- Integrering av miljöledningsarbetet i ordinarie verksamhetsstyrning enligt myndighetsförordningen – avsnitt 4.2.7 och 4.3.1 i översynen

Formas anser att riktlinjerna bör utvecklas och förtydligas eftersom skrivningarna i vissa delar är motsägelsefulla. Här behöver det klargöras om en särskild uppföljning av miljöledningssystemet ska göras eller om det istället enbart ska hanteras löpande inom ramen för ordinarie verksamhetsplanering och uppföljning.

- Översynens avsnitt 4.3.2 Ny fråga om resurshushållning och avfallshantering

Översynens förslag att förtydliga § 4 innehåller begreppen *interna* och *externa*. Dessa kan med fördel även tas upp bland definitioner i inledningen till den omarbetade förordningen, för att inte misstolkas som direkt och indirekt miljöpåverkan.

- Översynens avsnitt 4.3.3 Miljöhänsyn i alla steg av inköpsprocessen

Vi ser behov av utökat stöd till små myndigheter om kraven ska genomföras eftersom de kan bli betungande för myndigheter utan inköpsavdelningar. Det gäller särskilt delarna som rör förberedande analyser och efterföljande uppföljning av miljökrav. Formas anser att dessa delar passar bättre i en vägledningstext än i förordningen och föreslår att den nuvarande formuleringen, "i den mån en sådan anpassning är möjlig" behålls i förordningen, och att kraven ska gälla upphandlingar över ett visst värde.

- Översynens avsnitt 4.3.4 Ökade krav på miljöanpassning och utsläppsminskning

Formas anser att kravet på mötes- och resepolicy ska vara kvar då det är ett viktigt verktyg i arbete för utsläppsminskningar. Översynens förslag om att inkludera rapportering av antal digitala möten i miljöredovisningen ser vi som irrelevant, eftersom vi ser svårigheter med att i uppföljningen definiera och identifiera vilka digitala möten som har ersatt en resa och därmed bidragit till en utsläppsminskning, särskilt efter den digitala omställning som covid-19 inneburit.

- Översynens avsnitt 4.4 Förslag till ändrad rapportering

Formas anser att det är otydligt vad fördelen blir med förslaget att *beskriva* upprättade mål och genomförda åtgärder i stället för att som i nuvarande rapportering *redovisa* dem. Vi vill även framföra att utsläpp och utsläppsminskning bör vara i fokus och anser att uppgifter om antal resor bör utelämnas i rapporteringen. Vi ser idag dessutom brister i jämförbarheten gällande hur utsläpp från tjänsteresor räknas och ett mer enhetligt sätt för myndigheter att rapportera och följa utsläpp från tjänsteresor bör utvecklas.

Den föreslagna nya frågan om kompensation ser Formas som överflödig, förutsatt att regelverket för myndigheters klimatkompensation inte förändras.

Angående en ny obligatorisk fråga om antal digitala möten, se vårt svar under 4.3.4.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Ingrid Petersson, efter föredragning av hållbarhetssamordnare Anna Volckerts. I beredningen har även verksamhetscontroller Rickard Franzén deltagit.

Detta beslut har fattats digitalt och sakenar därför namnunderskrifter.

Ingrid Petersson

Anna Volckerts